

Bir İnekte Boyun Bölgesinden Trake'ye Yabancı Cisim Batması

Nihat ŞINDAK^{1*}, Hacı DOĞAN², Rıdvan ÇELİK³, Fethiye DENKTAŞ⁴

¹Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Şanlıurfa, Türkiye

²Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Nizip, Gaziantep, Türkiye

³Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Siverek, Şanlıurfa, Türkiye

⁴Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Viranşehir, Şanlıurfa, Türkiye

Geliş Tarihi: 19.09.2013 Kabul Tarihi: 14.10.2013

Özet: Bu çalışma materyalini Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı kliniğine solunum yetmezliği şikayeti ile getirilen 3 yaşında 8.5 aylık gebe bir siyah beyaz alaca ırk inek oluşturdu. Yapılan klinik ve radyografik muayenede, mandibulanın gerisinde ventro-dorsal doğrultuda batarak trakeyi perfor eden bir yorgan iğnesinin varlığı tespit edildi. Sonuç olarak, boyunun sağ sulcus jugularis bölgesinde bulunan iğne, yapılan operasyonla uzaklaştırıldı ve detayların paylaşılmasının faydalı olacağı kanısına varıldı.

Anahtar Kelimeler: Boyun bölgesi, iğne, inek, trake, yabancı cisim

A Foreign Body Penetration From Neck Through Trachea in a Cow

Abstract: The materyal of this study was to complaint with difficult breathe, 3 years old, held 8.5 monthly a pregnant holstein cow. On the clinical and radiographical examination, the presence a needle was detected behaind the mandible, the ventro-dorsal direction, perforating the trachea. As a result needle, the length of the region of the right jugular sulcus was removed and the operation is concluded that it would be useful to share the details.

Key words: Cervical area, needle, cow trachea, foreign body

Giriş

Siğirlerde batıcı yabancı cisimlerin yol açtığı hastalıklara sıkça rastlanmaktadır (Davidson ve ark., 1981; Smith, 1996). Ağız boşluğundaki yabancı cisimler; iğne, balık oltası, ot başakçıkları, sivri uçlu kemikler, kesici ve batıcı madeni yabancı cisimler olarak daha çok köpek, kedi ve siğirlerde görülebilmekte, battıkları bölgelerde travma, hematoma, irinli ve nekrotik yangı, apse ve fistüllere neden olabilmektedir (Samsar ve Akın, 2002; Sethi ve Chew, 1991; Smith, 1996; Yücel, 1992). Bu tip olgularda beden sıcaklığı, nabız ve solunum sayısında artış sergilendiği vurgulanmaktadır (Aytuğ ve ark., 1991; Samsar ve Akın, 2002).

Yabancı cisim hastalıklarının tanısında çoğunlukla klinik muayene, ağrı deneyleri, laboratuvar muayeneleri, radyografi, ultrasonografik değerlendirme ve deneysel operasyonlardan yararlanılmaktadır (Blood ve ark., 1983; Gönenci ve Yıldırım, 2008). Ağız içindeki yabancı maddeleri çıkartmak için uygulanacak yöntemin; cismin bulunduğu yer ve konuma, cismin küt veya kesici olmasına ve hayati organları etkileyip etkilemediğine göre değişebileceği belirtilmektedir (Davidson ve ark., 1981; Günay ve Sağlıyan, 2004; Yücel, 1992).

Bu çalışmada boyun bölgesinde ventralden dorsale doğru batıp trake'ye kadar ulaşan yabancı

cismin oluşturduğu klinik ve radyografik bulgular ile tedavi yönteminin paylaşılması amaçlanmıştır.

Olgu Tanımı

Çalışma materyalini 10.01.2013 tarihinde Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Kliniğine getirilen 3 yaşında 8.5 aylık gebe siyah beyaz alaca ırk inek oluşturdu.

Anamnezde hayvanın iki gün boyunca yemediği, içmediği ve gürültülü solunum yaptığı bilgisi alındı. Yapılan klinik muayenede belirtilen şikayetler ile birlikte hayvanın sürekli ağrılı ve huzursuz olduğu, başını öne doğru uzatarak gürültülü bir şekilde solunum yaptığı belirlendi. Rektal beden sıcaklığı 38.4 °C, solunum 42/dk ve gürültülü, nabız ise 95/dk olarak saptandı. Ağız içinin muayenesinde bölgede herhangi yabancı cisim veya lezyona rastlanmadı.

Servikal bölgenin lateral radyografisinde, mandibulanın gerisinden ventro-dorsal doğrultuda bir yorgan iğnesinin battığı ve trakeyi perfor ettiği saptandı (Resim 1). Olguyu ilginç kılan iğnenin ağız içinden değil boyunun ventral bölgesinde dışarıdan, yani deriyi deldikten sonra yumuşak dokular arasına gömülmüş olmasıdır. Radyografi sonrası dikkatli yapılan palpasyonda belirtilen bölgede sağ tarafta paramedian bir noktada iğnenin giriş yeri olduğu tahmin edilen skatrizasyon

başlangıcı görüntüsü veren doku deformasyonu belirlendi. Ağız boşluğundan ulaşarak cismi

çıkartmanın mümkün olmaması nedeniyle cerrahi girişim ile çıkartılmasına karar verildi.

Resim 1. Cervical bölgenin L/L radyografisinde yabancı cismin görünümü.

Resim 2. Cervical bölgeden yorgan iğnesine ulaşılması

Sağ servikal sulcus jugularis bölgesi tıraş ve dezenfekte edildi. Hayvana 1,5 ml/100 kg dozunda xylazin (Rompun, Bayer) (im) uygulanarak uzun süren bir sedasyon sağlandı (Aslanbey, 2002). Hayvan sol tarafına yatırılarak boyunun sağ tarafında, sulcus jugularise paralel olarak deriye yaklaşık 10 cm uzunluğunda bir ensizyon yapıldı. Derialtı bağdokusunun ensizyonunu takiben sinir ve damarlara hasar vermeden kaslar küt diseksiyonla ekarte edildi. Diseksiyon

derinleştirildiğinde çevresi yeşilimsi bir sıvı oluşumu ile karakterize, sulcus jugularis eksenine dik, ventro-dorsal olarak batmış, lokalize olmuş yorgan iğnesine ulaşıldı (Resim 2). Bölgeye Polivinilpirolidon iyot içerikli antiseptik (Batticon, Adeka) solusyon uygulamasından sonra uzun şubeli bir hemostatik pens yardımıyla yaklaşık 9 cm uzunluğundaki iğne batış yönünün tersi istikamette kontrollü bir biçimde ilerletilmek suretiyle

skatrizasyonun başladığı noktadan dışarıya çıkarıldı (Resim 3).

Operasyon bölgesine tampon sonrası 6.8 mg sodyum+ 65.6 mg potasyum içeren preparat (Penicillin-g 1.000.000 IU, Pfizer) uygulandı. Diseke edilmiş yumuşak dokular 1 numara katgüt kullanılarak uygulanan basit sürekli dikişle, deri ise 3 numara ipek iplik ile basit ayrı dikişlerle kapatıldı (Resim 4). 7 gün süren, günlük dozu 1.200.000 IU

benzil penisilin prokain+2 mg streptomisin sülfat+400.000 IU benzil penisilin potasyum (Vetimsin flokan, Vetaş) parenteral antibiyotik uygulamasının ardından operasyon hattının iyileştiği görülünce dikişler uzaklaştırıldı. Operasyondan 3 hafta sonra hasta sahibi ile yapılan telefon görüşmesinde herhangi bir problemin kalmadığı ve hayvanın tamamen sağlığına kavuştuğu bilgisine ulaşıldı.

Resim 3. Cervical bölgeden çıkarılan yorgan iğnesinin boyutu

Resim 4. Bölgeye dikiş uygulaması

Tartışma ve Sonuç

Sığırlarda anatomo-fizyolojik yatkınlık nedeniyle yabancı cisim hastalıklarına sıklıkla

rastlanmakta ancak bu cisimlerin daha çok beslenme sırasında gıdalarla birlikte oral olarak alındığı bilinmektedir (Davidson, 1981; Gönenci ve Yıldırım, 2008; Smith, 1996; Samsar ve Akın, 2002; Yücel, 1992). Sunulan çalışmada yabancı cismin

gıdalarla birlikte ağızdan değil, Boynun altından yukarı yönde derinlere doğru ilginç bir batış yönü sergilediği sonucuna varıldı.

Ağız boşluğundaki yabancı cisimler; iğne, balık oltası, ot başakçıkları, sivri uçlu kemikler ve kesici batıcı madeni yabancı cisimler olarak sıralanmakta; bunların dil, damak, yanak ve diş etlerine battıkları bazen de farenks ve larenkse takılıp kalabildikleri bildirilmektedir (Davidson, 1981; Smith, 1996; Samsar ve Akın, 2002; Yücel, 1992). Bu olguda batıcı cisim olan 9 cm uzunluğundaki yorgan iğnesi, boyunun ventralinden dorsal yöne doğru derinlere geçerek trakeyi da perfore etmişti.

Araştırmacılar (Samsar ve Akın, 2002; Sethi ve Chew, 1991; Smith, 1996), yabancı cisimlerin battıkları bölgelerde travma, hematoma, irinli ve nekrotik yangı ile apse ve fistüllere neden olabileceği görüşündedirler. Benzer şekilde, bu olguda irinleşme belirtisi kabul edilen, yeşile çalan bir sıvı oluşumu tespit edildi. Henüz apse ve fistül şekillenmeyen bu olguda rektal beden sıcaklığı, nabız ve solunum sayıları araştırmacıların (Aytuğ ve ark., 1991 ile Samsar ve Akın, 2002) belirttiği gibi normalden yüksekti.

Farenks veya larenkse batan yabancı cisimlerin daha çok yutkunma işleminin güçleşmesine, baş ve boyunun ileri doğru uzatılmış bir şekilde tutulmasına, larenksin ödem veya yangılarına neden olarak bölgede lokalize veya diffuz ağrılara yol açtığı belirtilmektedir (İmren ve Şahal, 1991; Samsar ve Akın, 2002; Smith, 1996; Yücel, 1992). Yorgan iğnesinin trake'yi perfore ettiği bu olguda da benzer biçimde başını ileriye doğru uzatma ve gürültülü solunum saptandı.

Yabancı cisim hastalıklarının tanısı için araştırmacıların (Blood ve ark., 1983; Davidson ve ark., 1981; Günay ve Sağlıyan, 2004) belirttiği klinik muayene bulguları ve L/L pozisyonunda çekilen direkt radyografi yöntemlerinden bu olgunun tanısında da yararlanıldı.

Bazı yazarlar (Davidson ve ark., 1981; Günay ve Sağlıyan, 2004; Kramer ve Gerwing, 1996; Yücel, 1992), ağız içine batmış yabancı maddeleri çıkartmak için uygulanacak yöntemin; cismin bulunduğu yer ve konuma, cismin küt veya kesici uçlu olmasına ve hayati organların etkileyip etkilemediğine göre değişebileceğini belirtmişlerdir. Yücel (1992) tarafından, ağız içinde gözle görülen yabancı cisimlerin, hafif bir sedasyondan sonra, ağzın bir padanla açılarak pensle kolayca uzaklaştırılabileceği belirtilmiştir. Nitekim Günay ve Sağlıyan (2004) benzer şekilde

bir sığırdaki faringeal penetran yorgan iğnesi, hafif bir sedasyon ile hayvanın ağzı bir padan yardımıyla açılarak, yabancı cismin bir pens ile tutulup yerinden uzaklaştırıldığı ifade edilmiştir. Bu olguda batıcı nitelikteki yorgan iğnesinin ventalden girip trakeyi perfore etmesinden dolayı ağız içinden ulaşmak mümkün olmamıştır. Ayrıca deriye yakın olmamasından dolayı operatif yöntemle uzaklaştırılması uygun görülmüştür.

Sonuç olarak, boyunun ventral bölgesinden deriyi deldikten sonra yumuşak dokular arasına batarak trake içerisinde gömülü bulunduğu için ilginç bulunan bu olgunun klinik ve radyografik bulguları ortaya konularak tedavisi yapılmış, konu detaylarının paylaşılmasının faydalı olacağı kanısına varılmıştır.

Kaynaklar

- Aslanbey D, 2002: Veteriner Genel Operasyon Bilgisi.
- Aytuğ CN, Alaçam E, Görgül S, Gökçen H, Tuncer ŞD, Yılmaz K, 1991: Sığır Hastalıkları, ikinci baskı. Tümvet Hayvancılık ve Veterinerlik Hizmetleri yayını, Bursa.
- Blood DC, Radostis OM, Henderson BR, 1983: Veterinary Medicine, sixth edition. Baillere-Tindal, London.
- Davidson HP, Rebhun WC, Habel RE, 1981: Pharyngeal trauma in cattle. *Cornell Vet*, 71, 15-25.
- Gönenci R, Yıldırım M, 2008: İskenderun Mezbahasına Getirilen Sığırların Rumen ve Retikülumlarında Karşılaşılan Yabancı Cisimler ve Oluşturdukları Komplikasyonlarının Araştırılması. *YYÜ Vet Fak Derg*, 2, 31-36.
- Günay C, Sağlıyan A, 2004: Sığırdaki faringeal penetran bir yorgan iğnesi olgusu. *FÜ Sağ Bil Derg*, 18(2), 107-110.
- İmren HY, Şahal M, 1991: Veteriner İç Hastalıklar. 2.baskı. Feryal Matbaacılık Ankara.
- Kramer M, Gerwing M, 1996: The Ultrasonic diagnosis of foreign bodies in the dog and cat. *Tierarztl Prax*, 24, 378-384.
- Samsar E, Akın F, 2002: Özel Cerrahi. Medipres, Ankara.
- Sethi DS, Chew CT, 1991: Retropharyngeal abscess-the foreign body connection. *Ann Acad Med Singapore*, 20, 581-588.
- Smith B. P, 1996: Large Animal Internal Medicine. Mosby, California.
- Yücel R, 1992: Veteriner Özel Cerrahi. Pethask Veteriner Hekimliği Yayınları, İstanbul.

***Yazışma Adresi:** Nihat ŞINDAK
Harran Üniversitesi
Veteriner Fakültesi
Cerrahi Anabilim Dalı, Şanlıurfa.
e-mail: nihats@harran.edu.tr